

Aan: Bestuurscommissie PG&MZ
Van: Claudia van Weldam, waarnemend clustermanager Leefomgeving & Toezicht
Kinderopvang, GGD Kennemerland
Datum: 8 april 2024
Betreft: Aanvang project Luchtkwaliteit en Gezondheid GGD-regio Kennemerland

Met dit memo wordt u geïnformeerd over de aanleiding, inhoud en het proces van het project Luchtkwaliteit en Gezondheid in de GGD-regio Kennemerland. Als onderdeel van de medisch milieukundige zorgtaak onder de Wet Publieke Gezondheid (WPG), adviseert de GGD de gemeenten gevraagd en ongevraagd over gezonde leefomgeving. Het verbeteren van luchtkwaliteit is hiervan een belangrijk onderdeel. Het project luchtkwaliteit en gezondheid zal de GGD helpen om gemeenten beter en gericht te adviseren op dit thema. Daarnaast zal het de gemeenten helpen in beleidsvorming op luchtkwaliteit en gezondheid en in de uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (SLA).

Aanleiding

De GGD zet zich in voor het verbeteren van luchtkwaliteit en gezondheid, door gevraagde en ongevraagde advisering aan gemeenten als onderdeel van de medisch milieukundige zorgtaak. Luchtkwaliteit is de belangrijkste milieufactor die invloed heeft op de gezondheid volgens de World Health Organization (WHO). Ook in Nederland is luchtverontreiniging een belangrijke oorzaak van ziekte en sterfte, al wordt door veel overheden en bedrijven hard gewerkt aan gezondere lucht. Aansluiting bij het Schone Lucht Akkoord (SLA) helpt om als gemeente gericht aan de slag te gaan met verbetering van luchtkwaliteit. Ook in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is luchtkwaliteit opgenomen en worden gemeenten onder het gezondheidsdoel 'gezonde leefomgeving' opgeroepen om zich bij SLA aan te sluiten.

In de GGD-regio Kennemerland zijn de gemeenten Beverwijk, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemskerk, Uitgeest en Velsen al aan de slag met het verbeteren van luchtkwaliteit en gezondheid om uitvoering te geven aan het SLA. Ook de overige gemeenten in de regio werken aan luchtkwaliteit en gezondheid. Echter, de uitvoering van luchtkwaliteit- en gezondheidsbeleid kent uitdagingen. Informatie over luchtkwaliteit en gezondheid is online beschikbaar, maar het vergt kennis en ervaring om deze data te interpreteren en toe te passen. Gemeenten stellen de GGD regelmatig vragen over de lokaal te behalen gezondheidswinst, het prioriteren van maatregelen om de luchtkwaliteit lokaal te verbeteren en het meewegen van luchtkwaliteit bij ruimtelijke plannen. Met het project Luchtkwaliteit en Gezondheid, beoogt de GGD om de gemeenten te voorzien in hun behoefte aan advisering op deze vragen.

Toelichting van het project

Het doel van dit project is inzicht bieden in de blootstelling van inwoners in de GGD-regio aan luchtverontreiniging, in de bijdrage van verschillende bronnen hieraan en in de (doorgerekende) ziektelast van de luchtverontreiniging. De focus zal liggen op de gezondheidseffecten van fijn stof

(PMx) en stikstofoxiden (NOx). Deze luchtverontreinigende componenten hebben, voor zover bekend, het grootste aandeel in ziektelast.

De uitkomsten van het project zullen worden beschreven in een rapport en zoveel mogelijk visueel op kaarten worden weergegeven. In het rapport wordt weergegeven hoe de lokale concentraties in de GGD-regio zich verhouden tot de WHO-advieswaarden, welke bronnen bijdragen aan deze lokale luchtverontreiniging en wat de lokale gezondheidseffecten zijn ten gevolge van de luchtkwaliteit. Daarmee geeft het rapport dus ook handvaten om op basis van lokale en regionale verschillen prioriteiten te stellen en uitvoering te geven aan onder meer SLA en GALA. Zie figuur 1 en 2 voor mogelijke kaarten, dit zijn voorbeelden uit rapporten van andere GGD'en.

Het project Luchtkwaliteit en Gezondheid zorgt ervoor dat er met één rapport antwoord gegeven kan worden op vragen die al gesteld worden vanuit verschillende gemeenten. Enkele GGD'en zijn ons voorgegaan en hebben een vergelijkbaar project uitgevoerd. Voor een beeld van het eindresultaat, zie:

- [Rapport Brabant \(2022\)](#)
- [Rapport Gelderland \(2023\)](#)
- [Rapport Limburg \(2022\)](#)
- [Rapport Haaglanden \(2023\)](#)

Doordat het project eerder door meerdere GGD'en is uitgevoerd, is er veel voorwerk verricht en ligt er een basisaanpak die we kunnen gebruiken om het rapport op te stellen.

Voor het project worden bestaande gegevens over luchtverontreiniging en emissies gebruikt. Met behulp van de GGD-rekentool worden de gezondheidseffecten doorgerekend.

Het project zal worden vergoed vanuit de inwonersbijdrage, omdat het valt onder de medisch milieukundige zorgtaak onder de WPG.

Planning en publicatie

Een globale planning van het project is hieronder weergegeven:

- Q1 2024: Opstart van het project
- Q2 - Q3 2024: Analyse en schrijven van het rapport
- Q4 2024 - Q1 2025: Publicatie project Luchtkwaliteit en Gezondheid

Proces

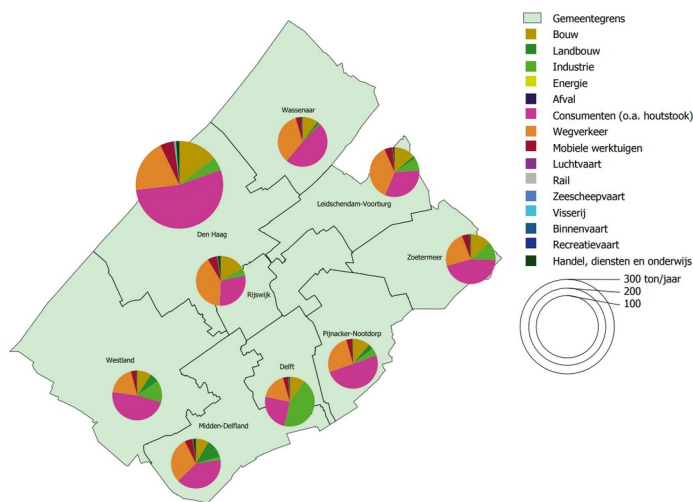
Gedurende het proces zal er ambtelijke afstemming plaatsvinden. Er wordt een ambtelijke werkgroep ingesteld met afgevaardigden van de verschillende gemeenten. Het doel van deze werkgroep is om te zorgen dat het proces en de uitkomsten zo goed mogelijk aansluiten bij de praktijk. We organiseren een overleg bij de start van het project (input ophalen voor bijv. keuze analysegebieden) en wanneer het concept van de resultaten compleet is (input ophalen voor bijv. landing, presentatie etc.). Gedurende het gehele proces wordt deze werkgroep op de hoogte gehouden.

Voorafgaand aan de publicatie zullen de wethouders worden geïnformeerd. Verdere communicatieactiviteiten worden nog verder ingevuld. Een presentatie voor de wethouders over de resultaten van het project behoort tot de opties.

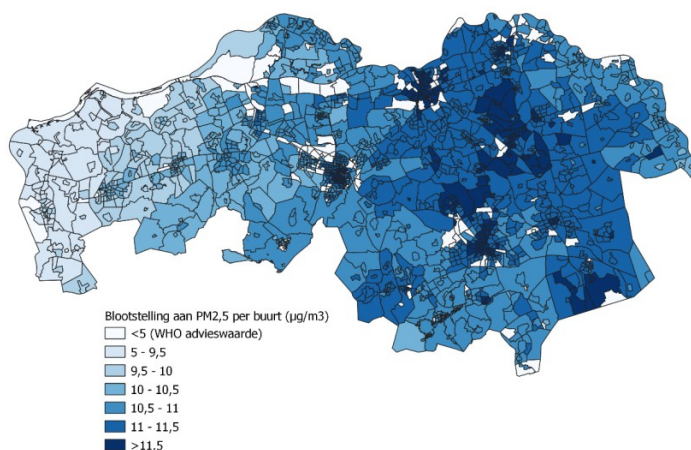
Meer weten?

We hopen u met deze memo voldoende te hebben geïnformeerd over het project Luchtkwaliteit en gezondheid.

Voor inhoudelijke vragen kan contact worden opgenomen met Michelle Otter (michelle.otter@ggdkennemerland.nl) of Rachel Oversier (rachel.oversier@ggdkennemerland.nl).

Figuur 1: Voorbeeld kaart uit rapport van GGD Haaglanden, emissie fijnstof (PM10) per gemeente in ton over het jaar 2018

Figuur 2: Voorbeeld kaart uit rapport van GGD Brabant, blootstelling aan fijnstof (PM2,5) per buurt